

NIEUWSBRIEF

30e jaargang nr.3 - Driemaandelijks: APRIL 2016
Erkeningsnummer P508189 - Afgiftekantoor 8900 Ieper
Papencardekenstraat 53 - 2900 Schoten - info@divo.be - www.divo.be

Divo
Directies vrij onderwijs

INHOUD.

1	Van de redactie ...	2
2	Il faut le faire!	3
3	Men weet nooit hoe een koe een haas vangt ...	10
4	Is er nog toekomst voor onze 7e jaren?	14
5	Om even bij stil te staan: de Buso school moet onmiddellijk sluiten ...	18
6	Samenvatting verslag stuurgroepvergadering van 4 februari	21
7	Studiedag 2016	23
8	Stuurgroep	24

Een dag eerder zitten we nog samen met enkele Divo collega's om onze website een nieuw kleedje aan te meten. Nadien, bij de lunch: filosofische en beschouwende gesprekken. Het gaat onder andere over hoe moeilijk het wordt om onze christelijke levensbeschouwing in te bedden in het onderwijs van de eenentwintigste eeuw. Religie heeft meer dan ooit voor velen een wrange bijmaak. Daar zorgen getaande mannen en vrouwen voor die in verre woestijngebieden de wapens opnemen en een schrikbewind voeren in naam van de Allerhoogste.

Nog geen vierentwintig uur later komen ze verpletterend dichtbij. Apocalyps in Zaventem en Brussel. Nog voor het allemaal doordringt komen - razend snel - de hulpverlening, het mediacircus, het politieapparaat en de politiek op gang. Verbazing, ongeloof, verbijstering, verontwaardiging, pijn, verlies, angst, woede, arrestaties ... Doorheen dit alles loopt aanvankelijk één rode draad: sereniteit. Stilte voor de storm. Het duurt maar enkele dagen of er worden al verantwoordelijken aangewezen: zij die het hadden kunnen vermijden, zij die het hadden moeten weten, zij die in het verleden niet de juiste beslissingen hebben genomen, zij die ... Ze (we?) zijn weer bezig ... En het is pas begonnen ...

Onze scholen kunnen hopelijk deze dans ontspringen, onze scholen kunnen plekken zijn waar de dialoog op gang komt, waar instinctieve gevoelens van woede, opwellingen van simplistische schuldaanwijzingen en blinde stigmatisering van bevolkingsgroepen getemperd en geduid worden, plaatsen waar nuancering en het echte 'samen' een duurzame insteek krijgen ... Ook dat is niet gemakkelijk, maar in zoveel scholen is dat warme 'samen' – allicht met vallen en opstaan - al jaren een feit. De perceptie en houding van de buitenwereld staan dikwijls in schril contrast met de realiteit binnen de muren, waar kinderen zonder onderscheid elkaar vinden en met elkaar omgaan. Jammer dat zij buiten die muren dikwijls een andere wereld ervaren. De verjaardagsfeestjes waar selectief wordt uitgenodigd zijn legio ... Toch zullen er ook weer stemmen opgaan dat de scholen het moeten doen. Ze doen het al ... nu ook nog de wereld erbuiten. Ondertussen doen die scholen voort en denken ze na hoe over hoe het nog beter kan ...

Divo betuigt hierbij oprecht haar medeleven met de slachtoffers en hun nabestaanden.

In naam van de stuurgroep,
Geert Rysen, Pasen 2016

Bericht Schooldirect dd. 15/03/2016

Letterlijke weergave inhoud BELEIDSNIEUWS Nieuw online: voorkomen psychosociale risico's bij je personeel

Maar liefst 25% van het onderwijzend personeel heeft last van een te hoge werkdruk. Het is de voornaamste oorzaak van het toenemende aantal dagen ziekteverzuim. Sterk inzetten op het welzijn en welbevinden van je personeel, levert alleen maar voordelen op: minder afwezigheden, een positieve impact op de kwaliteit van het onderwijs en een positief imago van jouw instelling.

Sinds september 2014 is de welzijnswet (hoofdstuk Vbis) uitgebreid van geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag naar alle vormen van psychosociale risico's op het werk, waaronder stress en burn-out.

Als schoolbestuur (werkgever) ben je volgens de welzijnswet verplicht het welzijn van iedereen in je onderwijsinstelling te garanderen en ben je verplicht een aantal maatregelen te nemen die het welzijn en welbevinden garanderen van iedereen in de onderwijsinstelling. Die maatregelen vermijden in het bijzonder psychosociale risico's op het werk en voorkomen of beperken de schade ervan. Hoe omschrijft de welzijnswetgeving psychosociale risico's.

Ze kunnen met diverse factoren in het werk en de werksituatie van je personeel samenhangen (de 5 A's):

- De arbeidsorganisatie: bijvoorbeeld taakverdeling, werkprocedures, beheersinstrumenten, managementstijl, algemeen schoolbeleid
- De arbeidsinhoud: bijvoorbeeld complexiteit, (gebrek aan) variatie, psychische belasting, duidelijkheid van de taken
- De arbeidsvoorwaarden: bijvoorbeeld aard van het contract, lessenrooster, nascholingsmogelijkheden, loopbaanbeheer, evaluatie
- De arbeidsomstandigheden: bijvoorbeeld inrichting van de klaslokalen, verlichting, lawaai, ergonomie
- De arbeidsrelaties met de schooldirectie, de collega's, de leerlingen en hun ouders: bijvoorbeeld het persoonlijk contact, de communicatie, de samenwerking, de mate van participatie

Soms spelen een aantal van die factoren op elkaar in en vormen ze een complex geheel.

De directeur en het schoolbestuur spelen dus een sleutelrol maar eigenlijk is het een taak van iedereen: de hele onderwijsinstelling, het team, elk personeelslid, leerlingen, ouders enzovoort.

Psychosociale risico's op het werk voorkomen is dus een gezamenlijke opdracht van schoolbestuur en directie. Zij hebben daarbij verschillende rollen en verantwoordelijkheden die wettelijk zijn vastgelegd. Het bestuur bepaalt de verplichtingen van de directie als hiërarchische lijn. Als directeur ben je gemandateerd door je schoolbestuur en help je mee de wettelijke verplichtingen uit te voeren. Het bestuur kan dus taken overdragen aan de directie, maar behoudt zelf altijd de eindverantwoordelijkheid.

Als directeur ben je **leidinggevende en heb je daarbij een voorbeeldfunctie**:

- o Je manier van leidinggeven en communiceren zijn cruciaal.
- o Je stelt je open voor de noden en behoeften van iedereen in de onderwijsinstelling.
- o Personeelsleden die menen psychosociale schade te ondervinden, mogen zich tot jou wenden. Je kan daarbij op een informele manier naar een oplossing zoeken.
- o Je kan, als lid van de hiërarchische lijn, vragen om een risicoanalyse uit te voeren van een specifieke arbeidssituatie waarin een gevaar werd vastgesteld.

Het is daarom noodzakelijk dat je als schoolbestuur én als directie oog hebt voor het welzijn van iedereen die bij je onderwijsinstelling betrokken is en dat je heel specifiek voor je personeel inzet op de preventie van psychosociale risico's:

- Pak de preventie structureel, participatief en dynamisch aan: voer een algemene of specifieke psychosociale risicoanalyse uit en neem op basis daarvan **preventiemaatregelen**.
Bij een risicoanalyse gaan bestuur, directie en personeel na wat de kans is dat personeelsleden (psychische of fysieke) schade kunnen oplopen door blootstelling aan factoren in de werksituatie.
- Wees **aandachtig voor signalen** die kunnen aantonen dat er zich een psychosociaal probleem voordoet. Pak het probleem tijdig aan.
- Werk **procedures** uit en voeg ze toe aan het arbeidsreglement. Pas de

procedures toe als personeelsleden menen een risico op schade te ervaren en een verzoek om een psychosociale interventie indienen.

- Neem je rol op als **aanspreekpunt**. Je bent immers het 1ste aanspreekpunt op wie personeelsleden een beroep kunnen doen als ze menen schade te ondervinden door psychosociale risico's.
- Betrek de personeelsleden voldoende bij de uitwerking van het psychosociaal beleid.
- Stel een interne of externe preventieadviseur psychosociale aspecten aan.
- Stel een vertrouwenspersoon aan. Je bent het niet verplicht, maar een vertrouwenspersoon kan een bemiddelende rol spelen. Opgelet: als alle vertegenwoordigers van de personeelsleden in het welzijnscomité om een vertrouwenspersoon vragen, ben je wél verplicht om er een aan te stellen.
- Hou in een **register** de feiten van geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag door derden bij.
- Bied **psychologische ondersteuning** aan in geval van geweld door derden.
- **Informeel en sensibiliseer**:
 - o Als bestuur moet je directie en personeel informeren, sensibiliseren en opleiden rond psychosociale risico's.
 - o Als directie neem je dat samen met het bestuur op voor de personeelsleden.
- Bezorg **informatie en vraag het nodige advies voor de uitvoering van je wettelijke opdrachten** aan het bevoegde comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW).

*Je bent als directeur **anderzijds zelf ook werknemer**. Draag dus ook zorg voor jezelf. Uit de jaarlijkse rapporten ziekteverzuim van het Vlaamse onderwijspersoneel blijkt immers dat ook jij als directie een risicogroep bent voor ziekteverzuim wegens psychosociale risico's. Probeer daarom een evenwicht te vinden tussen de druk die je zelf ondervindt, en de noden en behoeften van iedereen in je onderwijsinstelling.*

Rapport ziekteverzuim 2014 van het Vlaamse onderwijspersoneel, blz. 40 en 41

5.2.2.1. Vergelijking: directiepersoneel t.o.v. alle categorieën per leeftijdsgroep

Percentage van de ziekte-dagen veroorzaakt door een psychosociale aandoening voor directies per leeftijdscategorie:

2012 psychosociaal	36 – 45j	46 – 55j	56 – 65j
Alle categorieën	30,72%	29,51%	48,22%
Directiepersoneel	45,54%	47,40%	57,22%

2013 psychosociaal	36 – 45j	46 – 55j	56 – 65j
Alle categorieën	29,73%	29,99%	46,12%
Directiepersoneel	50,67%	51,18%	60,45%

2014 psychosociaal	36 – 45j	46 – 55j	56 – 65j
Alle categorieën	34,34%	33,70%	46,70%
Directiepersoneel	45,12%	51,33%	61,11%

Bij het directiepersoneel is vanaf de leeftijdscategorie van 36-45 j het ziekteverzuim van psychosociale aard veel hoger dan het gemiddelde van alle categorieën. In vergelijking met 2013 is er in 2014 een daling in de leeftijdsgroep 36-45j.

5.2.2.2. Vergelijking directiepersoneel t.o.v. alle categorieën per onderwijsniveau

Percentage van de ziekte-dagen veroorzaakt door een psychosociale aandoening voor directies per onderwijsniveau

2013 psychosociaal	Basis	Secundair	DKO	VO	CLB
Alle categorieën	32,07%	34,39%	34,00%	35,80%	37,00%
Directiepersoneel	52,03%	63,02%	57,92%	43,14%	-

2014 psychosociaal	Basis	Secundair	DKO	VO	CLB
Alle categorieën	35,72%	37,44%	33,88%	34,49%	35,88%
Directiepersoneel	54,17%	60,69%	63,95%	29,47%	36,84%

In het secundair onderwijs is het percentage ziekte-dagen veroorzaakt door een psychosociale aandoening het hoogst van alle onderwijsniveaus. Het directiepersoneel van het deeltijds kunstonderwijs heeft het hoogste percentage ziekte-dagen veroorzaakt door een psychosociale aandoening.

8. SAMENVATTING Blz 54

.....

6. Bij de psychosociale aandoeningen zien we relatief gezien een oververtegenwoordiging van het directiepersoneel. Als we binnen het directiepersoneel gaan kijken in de leeftijdsgroep van 56 tot 65 jaar is 61% van de ziekte-dagen het gevolg van een psychosociale aandoening, terwijl dat voor de totaliteit van de personeelscategorieën in die leeftijdsgroep 47% bedraagt, een verschil van 14%. Bij de leeftijdsgroep van 46-55 jaar is het verschil zelfs 17%.

Il faut le faire!

Na eerst statistisch vastgesteld te hebben dat er een probleem is, dit probleem laten "oplossen" door die categorie die er eigenlijk het grootste slachtoffer van is! En dat in tijden van bezuinigingen, van meer doen met minder en dit ook nog heel wat langer dan oorspronkelijk voorzien.

Draagkracht wordt eens te meer overwoerd door extra draaglasten.

Gelukkig krijgen we wat goede raad: draag ook zorg voor jezelf... Il faut le faire!

Met deze een warme oproep aan al onze leden.

Ondanks ontevreden personeelsleden in verband met collega's, frequentie vergaderingen binnen en buiten de school, te volgen nascholingen, invulling van hun instellingsgebonden en de niet-instellingsgebonden opdrachten, invullen rapporten, invullen volgsystemen, aanwezigheid op open dagen en infomomenten, functioneringsgesprekken, leerlingen, ouders en oudercontacten, gebruik ICT, keuze hand- en werkboeken en ander didactisch materiaal, vaste of extra wachturen en toezichten, aanwezigheid tijdens de vakantie, actieve deelname aan vak- of andere werkgroepen, kopieerapparaten, wc's, parkings, defecte koffieapparaten, klaslokalen, defecte verlichting, tekort aan of de kwaliteit van toiletpapier, lawaai, ergonomie, lessenroosters, of andere logistieke, financiële, administratieve, interpersoonlijke of professionele problemen.

Ondanks conflicten met leerlingen, conflicten met ouders, conflicten met leveranciers, conflicten met directies van andere scholen, conflicten met eigen schoolbestuur, conflicten met andere schoolbesturen, conflicten met hogere en lagere overheden en hun al maar toenemende en verplicht na te leven regelgeving.

Ondanks conflicten met het thuisfront wegens te weinig "geregeld" aanwezig, altijd lastig, altijd moe, altijd slecht gezind, te veel avondvergaderingen, te veel weekendwerk, te weinig vakantie.

Ondanks de frustratie van het verplicht langer moeten wachten op je pensioen met wellicht minder vergoeding dan indertijd zo vooropgesteld ...

Draag zorg voor jezelf! Probeer een evenwicht te vinden tussen de druk die je zelf ondervindt, en de noden en behoeften van iedereen in je onderwijsinstelling.

Vraag is hoe...

Theo Gorssen

Collega Theo Gorssen stuurde dit artikel ook naar het kabinet van Minister Crevits en kreeg onderstaand antwoord:

Geachte heer Gorssen,

*Beste Theo,
Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits ontving uw mail in goede orde en heeft die met belangstelling gelezen.
Ze dankt u voor het aangereikte signaal en vraagt mij u te antwoorden.*

Aan haar raadgever die deze problematieken opvolgt, gaf de Minister de opdracht uw bedenkingen mee te nemen naar de besprekingen waar dit aan bod komt.

Er is in het regeerakkoord opgenomen dat met de koepelorganisaties van inrichtende machten en de vakbonden een lerarenloopbaanpact wordt opgemaakt. Onderwijsminister Hilde Crevits wil met ambitie werken aan een pact tussen overheid, vakbonden en onderwijsverstrekkers over de lerarenloopbaan. Doel blijft een pact te sluiten dat het beroep van leraar aantrekkelijker maakt en dat ervoor zorgt dat mensen ook in het onderwijs actief blijven. Minister Hilde Crevits hoopt in het loopbaanpact wel belangrijke stappen te kunnen zetten om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken.

De Minister van Onderwijs zal zich ten volle inzetten voor de versterking van ons onderwijs. Het is dan ook voor Minister Crevits noodzakelijk om dat samen met alle betrokken partners (onderwijskoepels, schoolbesturen, leerkrachten, ouders en leerlingen) te doen. De Minister dankt u dan ook nogmaals hartelijk voor het onder de aandacht brengen van uw bekommernis.

Met vriendelijke groeten,

Jo Neiryck

Kabinetsmedewerker

*Kabinet Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs
Gsm. 0497/33 83 70 | Tel. 02/552 68 70
Koning Albert IIHaan 15, 1210 Brussel
twitter@crevits
www.hildecrevits.be*

3 MEN WEET NOOIT... ●

Men weet nooit hoe een koe een haas vangt...

Kent u deze veel voorkomende uitdrukking? Waarschijnlijk wel. Het antwoord is: op listige wijze...

Ik zal u proberen duidelijk te maken waarover het gaat aan de hand van volgend voorbeeld.

PROBLEEM: Stel je moet absoluut iets realiseren (lees: er moet bespaard worden binnen het departement Onderwijs). Je weet al op voorhand dat wat je ook voorstelt, alle betrokken partijen hier héél negatief op zullen reageren en er een hoop weerstand zal ontstaan.

Volgens vele (on)rechtstreeks betrokken partners in het onderwijs en in de politiek is de "secretariatsomkadering" in het secundair onderwijs maatschappelijk gezien te ruim. Met net daar te besparen kun je politiek de weg van de minste weerstand bewandelen...

VRAAG: Hoe kan je een structurele besparing in het ondersteunend personeel van het secundair onderwijs realiseren die ook nog "aanvaard" is voor een zo breed mogelijk potentieel kiespubliek?

OPLOSSING:

STAP 1: *Stel op het juiste moment iets voor waarvan je zeker weet dat iedereen die er rechtstreeks bij betrokken is, volledig in het rood gaat met andere woorden lok een héél sterke algemene verontwaardiging of negatieve reactie uit!*

29 april 2015

Schooldirecteur klaagt besparingen Crevits aan

Scholen mogen afwezig ondersteunend personeel pas na een maand vervangen. Zo luidt één van de besparingen van onderwijsminister Hilde Crevits. "Daardoor zullen wij in september met 20 voltijdse medewerkers minder starten", klaagt schooldirecteur Frank Van Wolvelaer aan.

Een afwezig administratief of ondersteunend personeelslid en niet-lesgevende leerkrachten zullen niet meer na twee weken, maar pas na een maand vervangen worden. Dat maakte minister Crevits (CD&V) vorige week bekend. "Dat betekent dat wij in september met 20 minder voltijdse medewerkers zitten op onze secretariaten

en voor de leerlingenbegeleiding. En dat bij de start van het schooljaar", werpt Van Wolvelaer op, hoofd van scholengemeenschap Sint-Nicolaas. Die is goed voor 14 scholen, 1.600 onderwijzers en 10.500 leerlingen.

"Sommige van onze scholen zullen met 2 à 3 personeelsleden minder moeten beginnen", werpt hij op. "Bepaalde taken zullen niet kunnen gebeuren. Of leerkrachten zullen moeten bijspringen." Hij vreest ook negatieve gevolgen voor de leerlingen. "Want het gaat ook onder meer om opvoeders. Er zal minder mankracht zijn voor de opvang van de leerlingen en hun begeleiding."

Waarom dat vooral in september een probleem zal stellen? "Veel langdurige verloven, zoals loopbaanonderbreking, gaan dan in. En dan moeten we nog zien of we met zieken en zwangerschapsverloven zullen zitten", merkt Van Wolvelaer op. "Ik vrees ook dat directeurs dan wel wat langer zullen nadenken voor ze groen licht geven voor bepaalde vormen van verlof."

Het kabinet-Crevits gaat de komende dagen de bezorgdheden bekijken en zien of er bijsturingen nodig zijn. Het merkt wel op dat heel wat onderwijspersoneel voor een of ander verlofstelsel kiest: in 2012-2013 waren dat er 35.000 op 130.000 man. "Bovendien zit het secundair ruim qua omkadering. Waar een

basisschool één secretariatsmedewerker heeft, zijn dat er in het middelbaar 3 of 4", luidt het.

(Bron: <http://www.hildecrevits.be/nl/schooldirecteur-klagt-besparingen-crevits-aan>)

STAP 2: Bind publiekelijk in en kom terug op je vorig voorstel maar zorg dan wel in je communicatie hieromtrent dat er geen andere oplossing meer is voor het probleem (er moet wel bespaard worden!) dan het "enige" nog overblijvend alternatief.

26 mei 2015

Niet-vervangingsonderwijspersoneel afgevoerd

De besparingsmaatregel om ondersteunend personeel in de scholen pas na een maand afwezigheid te vervangen, is afgevoerd. In de plaats komt er een algemene besparing.

Brussel. Een van de besparingsmaatregelen die minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) in april had voorgesteld is weer afgevoerd. Dat heeft de Vlaamse regering gisteren na advies van de Raad van State definitief beslist.

De maatregel hield in dat ondersteunend en niet-lesgevend personeel in het secundair (secretariaat, leerlingenbegeleiders, opvoeders,...) dat ziek was of in een verlofstelsel stapte, pas zou vervangen mogen worden na 30 dagen afwezigheid. Daar was grote bezorgdheid over ontstaan in de scholen. Zeker in een maand als september beginnen veel personeelsleden aan een verlofperiode. Het niet vervangen zou bij de drukke start van het schooljaar gaten slaan (DS 29 april).

Minister Crevits bleef niet doof voor die bezorgdheid en besliste om de maatregel weer op te doeken. In de plaats daarvan voert ze een algemene besparing door op de middelen voor ondersteunend personeel. Die worden maar voor 96,57 procent toegekend. 'Dat moet de schoolbesturen in staat stellen de inspanningen meer te spreiden over het jaar en over verschillende scholen', aldus Crevits. Iets vergelijkbaars gebeurt al jaren op het gebied voor de lestijden die scholen krijgen. (ty)

(Bron: <http://www.hildecrevits.be/nl/niet-vervangingsonderwijspersoneel-afgevoerd>)

STAP 3: Realiseer de oorspronkelijk beoogde besparing door deze maatregel ook voor 2016 – 2017 en eventueel volgende schooljaren gewoon stilzwijgend te verlengen....

Waar spreken we nu concreet over?

In een scholengemeenschap van ongeveer 4 000 leerlingen, 640 personeelsleden en 10 scholen is 96,57% van de huidige omkaderingsenveloppe van ongeveer 6500 punten een effectieve besparing van 223 punten.

Wat stellen deze 223 punten in de theoretische personeelsomkadering van deze scholengemeenschap nu eigenlijk voor en dit elke week opnieuw van begin september tot eind augustus?

Dat zijn ongeveer 55 lesuren Taak- en Functie Differentiatie niveau bachelor, 37 lesuren Taak- en Functie Differentiatie niveau master.

Of dit zijn 3,5 fulltime equivalenten ondersteunend personeel niveau secundair onderwijs of 2,5 fulltime equivalenten ondersteunend personeel niveau bachelor of 1,5 fulltime equivalent ondersteunend personeel niveau master.

Of dit zijn 1,5 fulltime equivalent adjunct-directeur, technisch adviseur coördinator of technisch adviseur.

Of het is een combinatie van al het voorgaande...

Voor alle duidelijkheid: dit zijn minder in te richten opdrachten vanaf 1 september 2016 tot en met 31 augustus 2017. In wezen hadden we hier recht op maar ze zijn definitief weggesnoeid. En dit CONSTANT (elke dag opnieuw) wel te verstaan en niet enkel als vervanging voor de eerste maand volgend op een afwezigheid van de titularis...

Is het secundair onderwijs nu beter of slechter af door deze of door de vroegere maatregel?

Mijn naam is haas... Afhankelijk van situatie tot situatie, van maand tot maand kan het mijns inziens van scholengemeenschap tot scholengemeenschap danig verschillen. Wie zal het zeggen?

Maar wat wel zeker is, is dat zo enerzijds recurrent de beoogde besparingen ook effectief gerealiseerd worden en dat anderzijds het secundair onderwijs in het totaal van de opgelegde besparingen voor de komende jaren hierdoor wel overduidelijk het haasje is en blijft...

Met "dank" aan de koe...
Theo Gorssen

Is er nog een toekomst voor onze zevende jaren?

Tijdens een vergadering van CODI-voeding ontstond er een stevige maar bijzonder boeiende discussie. Aanleiding daartoe was een dia die de revue passeerde. Hieronder volgt het verhaal van waar een eenvoudige dia toe kan leiden.

Het masterplan voor het secundair onderwijs en de kleurennota van het WKSO (2012) stellen dat alle leerlingen die het zesde jaar secundair onderwijs succesvol afsluiten een diploma van het secundair onderwijs zullen krijgen. Hoe ver het staat met dit voornemen is nog onduidelijk maar dat het realiteit zal worden ligt stilaan wel vast. De zevende jaren zullen dan per definitie allemaal SenSe-jaren worden. Maar welke plaats zullen in dergelijk scenario deze SenSe-jaren innemen? Sommige scholen buigen zich al proactief over dit onderwerp. Hoe kunnen we onze zevende jaren een blijvende meerwaarde laten geven in het veranderende onderwijslandschap?

Bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen maakt men ondertussen dezelfde denkoefening, maar daar gaat men verder. Men stelt de vraag "Wat is de toekomst, de plaats van SenSe's in het studieaanbod t.a.v. secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en hogeschool?". Een zin die een pertinente vraag als gevolg had. Is deze denkpiste een voortzetting van het verschuiven van onderwijsonderdelen in andere instellingen? De master opleidingen in de hogescholen verschoven naar de universiteiten. De hogescholen zullen als compensatie hoogstwaarschijnlijk de HBO5 opleidingen van de CVO's erven. Krijgen op hun beurt de CVO's de zevende jaren ter compensatie toegeschoven?

De dia in kwestie gaf ook een werkdefinitie die het Katholiek Onderwijs Vlaanderen hanteert voor de toekomstige SenSe's. Ze leek ons evenzeer onrustwekkend: "Een Sen-Se opleiding is bedoeld voor de realisatie van een beroepskwalificatie. We gaan uit van een eigen leerplan waarin we nog aandacht hebben voor algemene vorming zonder dat dat een apart vak moet zijn." Vanuit deze definitie lijkt het alsof de zevende jaren aangeboden zullen worden door Syntra, VDAB en vergelijkbare vormingsinstellingen. Zij bieden immers op dit moment heel compacte en smalle beroepsopleidingen zonder veel bijkomende algemene vorming aan.

Wat kan dan nog de meerwaarde van een zevende jaar secundair voor onze leerlingen betekenen? Een mogelijke en zinvolle denkpiste lijkt het vormen van de toekomstige zelfstandige ondernemer. Onder de noemer "wordt zelfstandig bakker" kunnen leerlingen na een zesde bso bakkerij zich verder bekwamen in het vak en tegelijkertijd de noodzakelijke competenties verwerven om zich als zelfstandig ondernemer te vestigen. Eenzelfde invulling is zinvol voor elke bso en tso studierichting die jonge zelfstandige ondernemers aflevert.

Ook deze optie lijkt uitgesloten. Ondernemerschap lijkt al toebedeeld aan HBO5 omdat de sectorfederaties de ondernemerscompetenties inschalen op niveau 5 in de beroepskwalificatieschaal. Akkoord, om een grote ploeg werknemers aan te sturen zijn heel wat managementvaardigheden noodzakelijk. Denk hierbij aan een girant in een grotere winkelketen. Toch heeft de "kleine zelfstandige ondernemer" hier geen boodschap aan. Meer zelfs, heel wat vakbekwame leerlingen die momenteel het secundair succesvol afsluiten en voldoende competenties hebben om zich als zelfstandige te vestigen zullen de toekomstige HBO5 opleiding als een onoverkomelijke hindernis ervaren. De omkadering, structuur en begeleiding in het secundair is immers veel individueeler gericht dan in het hoger onderwijs. En laat het nu net die structuur en begeleiding zijn die onze bso leerlingen nodig hebben.

Het gegeven dat deze inschaling bepaald wordt door de sectorfederaties zonder hierin het onderwijs te moeten kennen lijkt een flauw excuus. In dergelijk geval moeten we zorgen dat we gehoord worden en mogen we niet slaafs de wensen van de arbeidsmarkt volgen.

In elk geval zou het hierboven beschreven scenario als directe besparingsmaatregel niet misstaan. In Vlaanderen studeren momenteel jaarlijks ongeveer 14.000 leerlingen af in een zevende jaar. Het is onnodig verder te duiden dat het een besparing van duizenden uren leerkracht, punten ondersteunend personeel en werkingsmiddelen betekent.

Je merkt het, een eenvoudige dia kan heel wat discussie uitlokken. In elk geval een aanleiding voor CODI_V om een extra vergadering samen te roepen rond dit onderwerp en om daar de beleidsmakers van onze koepel op uit te nodigen. We waren aangenaam verrast dat zowel Lieven Boeve als Chris Smits tijd maakten om onze vragen te aanhoren, de visie van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen toe te lichten en om met ons van gedachten te wisselen over onze bekommernissen.

Het lijkt inderdaad zo dat sommige CVO's reikhalzend uitkijken naar extra instroom om het verlies van hun HBO5 te compenseren. Ook onze zevende jaren komen daarbij in het vizier. De visie van de koepel stelt ons hier echter wel gerust: "Een zevende jaar is een vorm van logisch vervolgonderwijs op het secundair onderwijs en hoort dus per definitie bij het secundair". Met andere woorden, het secundair onderwijs beperkt zich (ook in de toekomst) niet tot het leerplichtonderwijs.

Hoe kunnen we dan een meerwaarde geven aan onze zevende jaren? Ook daar blijken er mogelijkheden te zitten. De beroepskwalificaties (BK) hoeven niet

In CODI-V besloten we actie te ondernemen om de zevende jaren, die een onmiskenbare meerwaarde hebben, te borgen in ons secundair onderwijs door een rechtstreeks gesprek met de sector aan te gaan. Hopelijk hebben zij oren naar onze argumenten en herzien ze de eerder gemaakte inschalingen. Het is onze overtuiging dat we ons blijvend als een Socratische “luis in pels” op dienen te stellen tegen het economisch imperatief dat ons onderwijs dreigt te overspoelen (hierbij denk ik ook aan het dossier ‘duaal leren’) en we willen positief kritisch nauw blijven samenwerken met onze koepel om onze jongeren die toekomst aan te bieden die ze verdienen. Bij deze doen we een oproep aan iedereen om dezelfde alertheid aan de dag te leggen en te reageren op de toenemende greep van de arbeidssectoren op ons onderwijs.

Peter Dams (Sint Lutgardis Mol).

één op één gekoppeld te worden aan een onderwijskwalificatie (OK). Het blijkt tevens dat sommige sectoren de beroepskwalificaties onterecht te hoog hebben ingeschat. Dit heeft als gevolg dat sommige bestaande studierichtingen in een zevende jaar plotseling ingeschaald worden op BK5 niveau. De studierichting die jongeren vormt tot “sommelier” is hiervan een mooi voorbeeld. Volgens Chris Smits hoeft het geen belemmering te vormen om deze studierichting alsnog aan te bieden in het secundair. Het zou dan een BK5 worden die gekoppeld wordt aan een OK4, iets wat perfect mogelijk is op voorwaarde dat het niet over een opleiding van 120 studiepunten gaat (SenSe opleidingen kunnen maximaal 3 semesters omvatten wat overeenkomt met 90 studiepunten).

Daarenboven licht Chris Smits toe dat in de toekomst de leerlingen die het zesde jaar bso succesvol afronden een diploma secundair onderwijs OK3 behalen en dat in een zevende jaar een diploma secundair onderwijs OK4 kan worden behaald. Tenminste als de hervorming van het secundair onderwijs deze denkpiste volgt maar die lijkt nog politiek onzeker. Bovendien weten we ook nog niet welk civiel effect aan beide diploma's zal worden toegekend.

De toelichting van Lieven Boeve en Chris Smits bracht zeker meer duidelijkheid, maar de onzekerheid is toch niet volledig verdwenen. Misschien is mijn toekomstbeeld van de zevende jaren te pessimistisch maar ze ontbreekt mijn inziens niet aan een gezonde portie realisme. De toekomst van de jonge vakman in het algemeen en die van de toekomstige zelfstandige vakman/vakvrouw lijkt me eerder somber.

EN DE BUSO-SCHOOL MOET ONMIDDELIJK SLUITEN!

Stigig verlieten ze de vergaderzaal. Hun werkkledij siert hen en versterkt het imago. Vrouwen glijden als witte zwanen over de reien. Heren stappen als pauwen. De ene dalen in slijke wagens en installeren zich. De anderen zetten zich hiërarchisch achter het stuur van een bolide. Het licht van hun vrijwillig engagement brandt hoog in de torens. Het waakvlammetje van een rendementloze bijdrage is op dit moment gedoofd. Het kan ook heel sterk ontvlammen in actie, gerichtheid, op zuurstof, op financiële middelen ... als het past op de verdieping waar het licht brandt.

Als van elke wagen een kwart zou afgezaagd worden, blijft nog een comfortabel vehikel over. Met dat kwartje zou ook wel in iets humaan kunnen geïnvesteerd worden. Echter, ze doen al zoveel.

Schoorvoetend verlieten ze de vergadering. Met hun hoofden en harten zaten ze er nog in. Zo net was het verdict gevallen. Plots, met enkele vergaderingen eerder een knipperlicht. Nu met de onvermijdelijk te nemen, enig juiste beslissing. De school moet sluiten! De zwarte zwaan wilde ook glijden. Ook bij een zwanezang houdt ze het hoofd recht. Het was niet de gesmaakte melodie. En de toekomst van een zwarte zwaan op de Brugse reien was kort van duur.

Ze werkten met een team bijzondere medewerkers al jarenlang aan beklijvend onderwijs voor jongeren die in andere scholen niet meer welkom zijn. Hun expertise wordt geroemd. Ze worden er met belastingsgeld voor verloond, maandelijks een vast bedrag, zonder telling van uren en inzet. Expertise, uitblinken in wat je in onderwijs doet, daarmee verdienen je geen cent voor de school. Gespecialiseerde loodsen voor logge containerschepen hebben meer in petto om te kunnen vechten voor meer.

Het M-decreet en het imago onderaan de ladder deden het leerlingenaantal de das om. Al jaren werd een financieel evenwicht bereikt door intensieve fondsenwerving door de vzw. Een serviceclub engageerde zich. Een externe coach bracht inzichten aan vanuit de positieve psychologie, met focus op talenten en waardering. Het klonk als muziek in de oren en zette aan tot een sierlijke dans, voor wie van deze dansen houdt. Hoog cultuurgehalte heeft het niet. De sfeer en de schoolcultuur werden schoonmenselijk warm, sterk en fragiel, open en begrensd.

Alleen Clouseau kan centen verdienen met 'dansen' en 'bewegen'.

De financiële experts werden leidend. Het discours op vergaderingen werd

beleefd. In en achter de wandelgangen werd gepolariseerd, het ging steeds meer over wat opbrengt en niet opbrengt en kost. De laatste begroting werd zoals de voorgaande jaren goedgekeurd, met een knipperlicht.

De valbijl viel. De fondsenwerving die de school ondersteunde, had te weinig invloed op de liquiditeiten van de school. De voorraad aan centen en bedrijfsgeduld was op. De deuren moeten dicht.

De zwarte zwaan is weg. Leerlingen met zware gedrags- en emotionele problemen ondergaan het lot van de Brugse zwarte zwaan. Op deze reien is er voor hen geen plaats meer. Voor de school gaan zelfs de reien dicht.

De vzw had in het verleden als winstgevend doel een school te zijn met kansen voor een specifieke groep BUSO-leerlingen. Geld noch moeite werden gespaard. Alleen het aantal leerlingen brengt geld in het laadje. Het M-decreet werd opgelegd. Had iemand er zicht op dat het leerlingenaantal in de school van het ene schooljaar op het andere meteen zou dalen van 82 naar 58? De gesprekken voor een opname van de school in een scholengroep liepen vast op ... het leerlingenaantal en de eraan verbonden centen. Geen garantie op een stijgend leerlingenaantal, geen opname.

Geachte overheid

Er werden met het M-decreet beslissingen genomen waarbij het water uit onze reien wegvloeit. We nemen aan dat het een effect heeft om witte en zwarte zwanen te laten samenleren. Wil je er dan toch ook voor zorgen dat het verder zinvol blijft om te 'ondernemen' met een financieel sluitend plaatje voor zwarte zwanen op een grasperk in een geïnspireerde, humane grote stad?

Daarom dit voorstel: op niveau van een regio een studie maken van wat de noden zijn aan BUSO-onderwijs. Als de netten moeten behouden blijven, een opsplitsing maken tussen confessioneel en niet-confessioneel onderwijs. Een plan opmaken met een beleidsstructuur die alle scholen en onderwijsvormen beheert, waarbij voor BUSO-leerlingen het verzekerde aanbod met een voldoende subsidiëring gegarandeerd wordt door de overheid ... een beetje los van afzonderlijke vzw's-schoolbesturen.

Droefgeestig. In de vasten.

Het gaat wel over ... in stilte.

Een nieuwe lente ... Het werd al Pasen en voor wie nog gelooft in Christus: volgens de verhalen heeft hij zich slechts eenmaal boos gemaakt. In de tempel. Wellicht is dit een voetnoot geworden. Nog een meevaller dat hij achteraf stierf

en nog een straffe toer uithaalde of er was een hoogdag minder.

Etienne Carrette

Voetnoot:

In dit Vlaanderen is niets gratis. Je komt er in de media met limieten die tot in het heelal reiken of schrijf ik hier met dichtelijke vrijheid 'rijken'. In dit Vlaanderen hebben de 25 rijksten een vermogen van 170 000 000 euro, is er een continue geldstroom van de overheid naar multinationals, hun aandeelhouders, hun ceo's en leven honderduizenden in armoede en zonder job, is er geen geld om mensen-meteen-enkelband-in-nood te begeleiden. In dit Vlaanderen krijgt een scholenproject voor extra-begeleiding van jongeren in moeilijkheden 48,5 euro ondersteuning voor een halve dag. Er zijn medeburgers die hiervoor zelfs nalaten om verbinding te maken... Amen.

Samenvatting van de stuurgroepvergadering van 4 februari te Mol

1. Tweede ronde ROK

ROK wordt voor DIVO opgevolgd door Maité Schiepers. De bevraging/enquête werd opnieuw hernomen en werd bekeken vanuit de invalshoek 'waar is er nog meer nood aan informatie?' Uit de bevraging heeft men een aantal zaken/statements geplukt om hiermee aan de slag te gaan. Per groep kreeg je de opdracht om te werken aan 1 statement waar telkens een substatement aan gekoppeld werd. Hierbij was het de bedoeling om nuances te leggen. Er stelde zich wel het probleem van de sterke deadline, want men wil vóór de paasvakantie opnieuw samenkomen. Maité vond de sessie inhoudelijk sterk: het is zinvol om het kwaliteitsproces van een school te bewaken, maar de autonomie van de school moet bewaard blijven. Men mag scholen niet gaan afrekenen op bepaalde zaken (Maité stelde een uitgebreid document ter beschikking van de stuurgroepleden.)

Enkele bedenkingen: DIVO wil bewaken dat het kader niet te strak wordt en de planlast dient beperkt te blijven. DIVO wil vermijden dat er een soort 'afvinkstelsel' ontstaat. Een eventueel voorstel zou best worden afgetoetst in enkele scholengemeenschappen. We vragen ons af wat de rol is van de pedagogische begeleidingsdiensten en van de lerarenopleiding in deze. DIVO volgt dit dossier verder op via Maité.

2. Evaluatie van de studiedag en planning van de volgende.

Uit de evaluatie (zie vorige Nieuwsbrief) blijkt dat we kunnen spreken van een geslaagde studiedag met overwegend positieve reacties. Het referaat van dhr. Jan Masschelein werd niet door iedereen gemaakt. ***De volgende studiedag wordt gepland op 16 december 2016 rond het BOS-verhaal.***

3. Werkgroep PR DIVO

Het verslag van de werkgroep wordt overlopen en de voorstellen worden aanvaard. ***De Nieuwsbrief zal vanaf 1 september 2016 digitaal worden verspreid. Er komen tussentijdse mailings. De website wordt herwerkt. Wie deelneemt aan de studiedag wordt automatisch ook lid. Afzonderlijk lidmaatschap blijft wel mogelijk. Het profiel van DIVO wordt opnieuw verhelderd. De stuurgroepleden worden regionale ankerpunten (zie rubriek 'Stuurgroep' op de website, www.divo.be) die meteen ook gelden als aanspreekpunt voor die regio.***

4. Actualiteit: er werd gepraat over het eindtermendebat, operatie TARRA (planlast vermindering - de voorstellen van DIVO werden opgenomen in de lijst van voorstellen), hervorming secundair onderwijs (het wordt een 'modernisering' - de grote stappen zullen achterwege blijven), het inschrijvingsdossier (op het

moment van de vergadering waren er geen nieuwe elementen), we plannen nieuw overleg met COC (via Koen Wils) en Agodi (via Guy Janssens).

5. De inhoud van deze nieuwsbrief wordt gepland.
6. De bevraging door VLVO komt aan bod. De enquête wordt ervaren als vaag. De studiedag van VLVO heeft plaats op 25 april (zie hun website).
7. Verdere bespreking SWOT-analyse. Profilering en de doelstellingen van DIVO blijven belangrijk aandachtspunten.
8. Elke vergadering eindigt met een rondvraag. Enkele relevante punten hieruit zijn:
 - het in kaart brengen van de doorstroming van de 2e en 3e graad binnen één scholengemeenschap. Enkele scholengemeenschappen beschikken over instrumenten zoals een digitale pakket of een studiewijzer.
 - STEM in aso scholen: het heeft er een betwistbare plaats omdat er in de tweede graad geen vervolg is. De koepel heeft bij monde van Kris Smits beloofd om dit onder de loep te nemen.
 - stijgend aantal ouders met financiële problemen. DIVO wil hier in de toekomst aandacht aan besteden.
 - Aantal leerlingen dat n.a.v. het M-decreet aangeraden worden om terug naar BuSO te gaan blijkt op dit moment (4 februari) nog beperkt te zijn.
 - Leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs zullen in de toekomst niet meer naar 1B kunnen. Dit wordt een te bespreken materie met de basisscholen.
9. Volgende vergadering: 28 april te Ganshoren.

Geert Ryssen (met dank aan Karin Wuyts)

DIVO STUDIEDAG 16 DECEMBER 2016

Een dag om met stip te noteren:

“De BOS(S) door de bomen!!”

Schaalvergroting een verplichte besparingsronde of een opportuniteit.

DIVO wil de verschillende betrokkenen aan het woord laten: schoolbesturen – BAO – SO – koepel en departement. We willen vooral inzoemen op de kansen en de goede voorbeelden om zo synergiën op te zetten die op het brede onderwijsveld alle kans van slagen krijgen. We gaan de moeilijkheden en de valkuilen niet uit de weg, maar we focussen ons vooral op de mogelijkheden om de schaalvergroting in het belang van ons lerarenkorps en leerlingen haalbaar uit te werken. En daarvoor doen we bij alle betrokkenen een oproep op openheid en bereidheid om met elkaar in dialoog te gaan. Divo biedt dit forum op deze studiedag.

Mis de afspraak niet en reserveer vrijdag 16 december 2016 voor een open blik op ‘het bos tussen de bomen.’ In de vertrouwde KBC-toren te Antwerpen

We kijken al uit naar uw massale aanwezigheid.

ROBERT VERGAUWEN (voorzitter) CODI SG LIEVEN GEVAERT

Sint Bavostraat 49 2610 Wilrijk
Tel. 0477 31 15 39 robert.vergauwen@lievengevaert.be

ETIENNE CARRETTE oud-directeur LEIEPOORT CAMPUS SINT-VINCENTIUS

Leeuwstraat 3 9800 Deinze
Tel. 0472 11 28 26 eca201248@gmail.com

JAN DE BOECK COLOMAplus

Tervuursesteenweg 2 2800 Mechelen
Tel 015 42 27 03 jan.de.boeck@colomaplus.be

HILDE DE BUSSER VRIJE SINT-LAMBERTUSSCHOLEN

Denis Voetsstraat 21 2260 Westerlo
Tel. 014 54 50 75 hilde.debusser@silawesterlo.be

LIEVEN DELVOYE O.-L.-VROUWEINSTITUUT

Boeschepestraat 14 8970 Poperinge
Tel. 057 334645 lieven.delvoye@vsop.be

PAUL DEPROST BuSO SCHOOL AAN DE WATERKANT

Stropkaai 38/A 9000 Gent
Tel. 09 222 15 84 directeur@waterkant.be

THEO GORSSEN (ondervoorzitter) Codi KSOM

Kruisven 23 2400 Mol
Tel. 014 20 20 10 theo.gorssen@ksom.be

KRIS LAZEURE SMSI COLLEGE

G. Gezelleplein 11 8900 Ieper
Tel. 057 20 05 59 kris.lazeure@smsi.be

ISIDOR MATHIJS WICO CAMPUS SALVATOR

Collegestraat 25 3930 Hamont-Achel
Tel. 011 44 02 00 isidor.mathijs@sah.wico.be

KATTY MOEYKENS AIDI BROEDERSCHOLEN HIËRONYMUS

Nieuwstraat 91 9100 Sint-Niklaas
Tel. 03 780 36 40 moa@broeders.be

**GEERT RYSSEN (Redactie Nieuwsbrief & Website)
oud-AIDI BROEDERSCHOLEN HIËRONYMUS**

Hoge Bokstraat 41 9111 Belsele
Tel. 0475 78 27 43 geertryssen@hotmail.com of info@divo.be

ANNICK THIENPONT SINT-FRANCISCUSINSTITUUT

Tuinstraat 105 9090 Melle
Tel. 09 230 79 11 annick.thienpont@sfimelle.be

ANN VANOBBERGHEN MARIA ASSUMPTALYCEUM

Stalkruidlaan 1 1020 Brussel
Tel. 02 268 29 77 ann.vanobberghen@mariaassumptalyceum.be

KARIN WUYTS SINT-MICHIELSCOLLEGE

Papenaardekenstraat 53 2900 Schoten
Tel. 03 658 54 68 karin_wuyts@telenet.be

**MAITÉ SCHIEPERS CoDi SCHOLENGEMEENSCHAP SINT-GORIK
(Brussel)
maite.schiepers@sintgorik.be**

V.U.: DIVO vzw, Papenaardekenstraat 53, 2900 Schoten

Eindredactie: Geert Ryssen, Hoge Bokstraat 41, 9111 Belsele

Erkenningsnummer P508189

IBAN: BE40 7330 0152 6263 / BIC: KREBBEBB

Bijdrage voor LIDMAATSCHAP DIVO: 25 EUR

Website: www.divo.be

Lay-out/Drukbegeleiding: Letteraap

Foto's: Lieven Delvoye